

ΓΕΝΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΠΕΙΡΑΙΑ «ΤΖΑΝΕΙΟ»

Ένας αιώνας και μισός στην υπηρεσία του πολίτη.

Παραλειπόμενα της Ιστορίας...

Γεράσιμος Στελλάτος

Γραμματέας του Επιστημονικού Συμβουλίου, ΓΝ Πειραιά «Τζάνειο»

Το Τζάνειο που συμπλήρωσε φέτος 150 χρόνια ζωής και προσφοράς στον Πειραιϊκό λαό είναι το δεύτερο, μετά το Δημοτικό Νοσοκομείο Αθηνών «Η Ελπίς», νοσοκομείο στην Αττική με τα χαρακτηριστικά που έχει ως σήμερα.

Άρχισε να λειτουργεί ως φιλανθρωπικό ίδρυμα καθώς την εποχή εκείνη δεν υπήρχε σχέδιο οργάνωσης της νοσοκομειακής περίθαλψης και η νοσηλεία των ευπόρων γινόταν κατ' οίκον. Η ταχεία ανάπτυξη της πόλης του Πειραιά οφειλόμενη κατά κύριο λόγο στην σπουδαιότητα του λιμανιού του, συνετέλεσε και στην ραγδαία προσέλευση φτωχών ανθρώπων του μόχθου που αναζητούσαν μια καλύτερη τύχη καθώς και η παρουσία ενός ετερόκλητου πλήθους από ναυτικούς δημιούργησε την ανάγκη ύπαρξης ενός ιδρύματος. Η σκέψη υπήρχε ήδη από τη δεκαετία του 1840-1850, αλλά η ευκαιρία δόθηκε μόλις το 1866 ο μέγας ευεργέτης Νικήτας Τζανής ή Τζάνες, με τη διαθήκη του κληροδότησε μεταξύ άλλων, το αστρονομικό για την εποχή, ποσόν των 45.000 δραχμών

για τη δημιουργία ιδρύματος που θα εξυπηρετούσε τους φτωχούς κατοίκους της πόλης. Έτσι ξεκίνησε αυτή η όμορφη και συναρπαστική ιστορία ενός νοσοκομείου που επί 150 χρόνια στέκει απόλυτα προσηλωμένο στους σκοπούς της προσφοράς των υπηρεσιών του προς τον Πειραιϊκό λαό, τις όμορες περιοχές και τη νησιωτική Ελλάδα και αποτελεί ένα από τα σύμβολα της πόλης.

Λίγο ως πολύ, η ιστορία του Τζανείου νοσοκομείου είναι γνωστή. Υπάρχουν όμως και τα παραλειπόμενα της ιστορίας που δίνουν το δικό τους στίγμα στην μακράιωνη προσφορά του. Αξίζει να αναφερθεί κανείς σε μερικά από αυτά τα παραλειπόμενα.

ΠΑΡΑΛΕΙΠΟΜΕΝΑ...

■ Παρόλο που το νοσοκομείο άρχισε να λειτουργεί ως φιλανθρωπικό ίδρυμα και η προσφορά των υπηρεσιών του παρείχεται εντελώς δωρεάν, στις αρχές της δεκαετίας του 1900, διασκευάστηκαν 6 κλίνες για ασθενείς επί πληρωμή. Προφανώς λόγω των

αυξημένων αναγκών έπρεπε να αναζητηθεί τρόπος εύρεσης επιπλέον εσόδων για τη συνέχιση της λειτουργίας του κάτι που είχε ήδη αρχίσει να γίνεται εμφανές κατά τα προηγούμενα χρόνια.

■ Το Τζάνειο τελούσε υπό την υψηλή προστασία της ρωσίδας βασίλισσας Όλγας, γεγονός που δημιουργούσε προστριβές μεταξύ της αυλής και του Δήμου Πειραιά, που ως φορέας χρηματοδότησης επιθυμούσε να έχει τον κύριο λόγο στη Διοίκηση του νοσοκομείου, καθώς δεν μπορούσε να γίνει διορισμός γιατρών ή άλλων στελεχών χωρίς την έγκρισή της. Τελικά στις 31 Μαΐου του 1905, ο υπασπιστής της βασίλισσας με επιστολή του ανακοινώνει την άρση της υψηλής της προστασίας.

■ Ο πρώτος ισολογισμός δημοσιεύτηκε το 1898 αναδρομικά για τα έτη 1896, 1897 και 1898. Ειδικότερα για το έτος 1898 τα έσοδα ήταν 145.572,81 δρχ και τα έξοδα 130.461,01 δρχ. Τα έσοδα προέρχονταν από ενοίκια κτημάτων και κτιρίων του ιδρυτή από τη συνδρομή του Δήμου Πειραιά από αφιερώματα, συνδρομές και δωρεές πολιτών, από αμοιβές νοσηλευόμενων και από τη συνδρομή της εταιρίας Σιδηροδρόμων Αθηνών - Πειραιώς.

■ Την περίοδο της Γερμανικής κατοχής το Τζάνειο όπως και όλα τα Δημοτικά νοσοκομεία της χώρας έγιναν ανεξάρτητοι οργανισμοί εποπτευόμενοι από μία κεντρική αρχή με αποκλειστικό στόχο τον έλεγχο τους.

■ Το Τζάνειο βρέθηκε στην πρώτη γραμμή της μάχης τόσο κατά την περίοδο του πολέμου, όσο και κατά τη διάρκεια της κατοχής με το προσωπικό του να προσφέρει με αυταπάρνηση τις υπηρεσίες του σε όσους είχαν πληγεί. Στα βιβλία του χειρουργείου και των εξωτερικών ιατρείων της εποχής, αναφέρονται πλήθος περιστατικών τραυματισμών από πυροβόλα όπλα και θραύσματα όλμων.

■ Στους καταστροφικούς βομβαρδισμούς της πόλης του Πειραιά από τους συμμάχους τον Ιανουάριο του 1944, έχασε τη ζωή της σε ηλικία 24 ετών, η Σάσα Γιαννήρη εθελόντρια νοσοκόμος του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού, που υπηρετούσε στο Τζάνειο από το 1941.

■ Στα μέσα της δεκαετίας του 1950 η τραγική ιστορία της 14χρονης Σπυριδούλας Ράπτη συγκλόνισε το πανελλήνιο κι έφερε το νοσοκομείο στο επίκεντρο της επικαιρότητας. Η Σπυριδούλα κακοποιήθηκε φρικτά από ζευγάρι στο σπίτι του οποίου εργαζόταν ως υπηρέτρια και νοσηλεύθηκε στο Τζάνειο με εκτεταμένα εγκαύματα σε όλο της το κορμί για πάνω από ένα μήνα. Γιατροί και νοσηλεύτριες του νοσοκομείου την περιέβαλαν με την αγάπη και τη στοργή τους και η φροντίδα που της παρείχαν οδήγησε στην ταχεία ανάρρωσή της. Είναι χαρακτηριστικό ότι οι εφημερίδες της εποχής, όταν η Σπυριδούλα πήρε εξιτήριο, ανέφεραν ότι «όλοι οι εργαζόμενοι του Τζάνειου την ξεπροβόδησαν και της ευχήθηκαν κάθε ευτυχία στη ζωή της, ενώ κόσμος που ήταν συγκεντρωμένος την επευφημούσε και της ευχόταν να έχει καλή τύχη».

■ Στις 8 Δεκεμβρίου του 1966 άλλη μια τραγωδία συντάραξε την Ελλάδα όταν το Πλοίο ΗΡΑΚΛΕΙΟΝ που εκτελούσε το δρομολόγιο Χανιά - Πειραιάς βυθίστηκε κοντά στη βραχονησίδα Φαλκονέρα παρασύροντας στο θάνατο 273 ανθρώπους. Οι 47 διασωθέντες που ανασύρθηκαν από τα παγωμένα νερά μεταφέρθηκαν κυρίως στο Τζάνειο νοσοκομείο, όπου το ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό του έδωσε για μία ακόμα φορά τη μάχη για την περιθαλψη και ανακούφισή τους.

■ Στις 8 Φεβρουαρίου 1981, η τραγωδία της θύρας 7 συντάραξε για άλλη μια φορά το πανελλήνιο. Οι 21 νεκροί και οι τραυματίες της τραγωδίας μεταφέρθηκαν στο Τζάνειο, όπου το προσωπικό, πέραν των εφημερευόντων, κινητοποιήθηκε άμεσα, για να παράσχει τις υπηρεσίες του

■ Στην ανακούφιση των πληγέντων από άλλη μια τραγωδία διαδραμάτισε για μία ακόμα φορά σημαντικό ρόλο το Τζάνειο νοσοκομείο και το προσωπικό του. Αυτή της αιματηρής

τρομοκρατικής επίθεσης στο κρουαζιερόπλοιο CITY OF POROS, τον Ιούλιο του 1988, όπου οι νεκροί και οι τραυματίες μεταφέρθηκαν εκεί.

Στην τελευταία αυτή περίπτωση, ο γράφων, νέος υπάλληλος τότε, ένιωσα την ανάγκη να μεταβώ στο Τζάνειο χωρίς να έχω υπηρεσία, για να προσφέρω την όποια βοήθεια μπορούσα και με έκπληξη αλλά και συγκίνηση διαπίστωσα ότι είχαν είχαν μεταβεί εκεί αυτοβούλως και άλλοι εργαζόμενοι για να βοηθήσουν όπως μπορούσε ο καθένας.

Γιατί το Τζάνειο είναι πλέον **Ιδέα**, όπως εύστοχα παρατήρησε σε ανάρτησή της σε κοινωνικό δίκτυο μία φίλη συνταξιούχος γιατρός του νοσοκομείου. Και σαν ιδέα την οποία νιώθουμε την ανάγκη να υπηρετήσουμε, έχει αποτυπωθεί στη συνείδηση του πειραϊκού λαού.

Το 2026, στα 160 χρόνια Τζανείου νοσοκομείου, θα είμαι προ πολλού συνταξιούχος. Θα είμαι όμως ΕΚΕΙ!